

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 36g/2022

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 21 alin. (6),
37 alin. (1) și 63 alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012

CHIȘINĂU

13 septembrie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 9 martie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 13 septembrie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textelor:

- „fără drept de recurs” din articolul 21 alin. (6);
- „cu excepția cazului de la articolul 21 alin. (6)” din articolul 37 alin. (1) și
- „care a inițiat procedura” din articolul 63 alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, în redactarea anterioară Legii nr. 59 din 17 martie 2022, ridicată de dl avocat Vitalie Ciofu în interesele S.R.L. „Basconslux”, în dosarul nr. 2i-332/21, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Alexandru Arhip de la Judecătoria Chișinău, sediul central, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. S.R.L. „BASCONSLUX” a cerut intentarea procesului de insolvență în privința I.M. „BENFATTO-PLAST” S.R.L.

4. Totodată, o cerere de declarare a propriei insolvențe formulată de I.M. „BENFATTO-PLAST” S.R.L. se află pe rolul Judecătoriei Chișinău.

5. Date fiind aceste circumstanțe, prin Încheierea din 21 iulie 2021, Judecătoria Chișinău a dispus conexarea cauzelor.

6. În cadrul ședinței de judecată din 23 februarie 2022, dl avocat Vitalie Ciofu a ridicat, în interesele S.R.L. „Basconslux”, excepția de neconstituționalitate a următoarelor texte „fără drept de recurs” din articolul 21 alin. (6), „cu excepția cazului de la articolul 21 alin. (6)” din articolul 37 alin. (1) și „care a inițiat procedura” din articolul 63 alin. (4) din Legea insolvenței, în redactarea de până la adoptarea Legii nr. 59 din 17 martie 2022.

7. Printr-o încheiere din 25 februarie 2022, Judecătoria Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 119

Folosirea căilor de atac

„Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.”

9. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, în redactarea de până la adoptarea Legii nr. 59 din 17 martie 2022, sunt următoarele:

Articolul 21

Admiterea cererii introductive spre examinare

„(1) Instanța de insolvență este obligată să admită spre examinare cererea introductivă depusă de creditor cu respectarea prevederilor Codului de procedură civilă și ale prezentei legi.

(2) Despre admiterea spre examinare a cererii introductive, instanța de insolvență adoptă imediat o încheiere, dar în cel mult 3 zile de la data depunerii.

(3) Dacă, după admiterea cererii introductive spre examinare, se constată existența unei cereri introductive formulată de debitor și/sau a unei sau mai multor cereri formulate de creditorii împotriva aceluiași debitor nesoluționate încă, instanța de judecată va dispune din oficiu conexarea lor la instanța de insolvență care a pus prima pe rol cererea introductivă, cu examinarea acestora într-un singur dosar.

(4) Dacă prima cerere introductivă a fost admisă spre examinare într-un dosar, celelalte eventuale dosare aflate pe rol, referitor la același debitor, vor fi conexe la dosarul în care a fost admisă prima cerere introductivă. În acest caz, măsurile de asigurare aplicate odată cu admiterea cererilor introductive în dosarele care se conexează se anulează de drept și nu produc efecte, în afară de măsurile de asigurare aplicate prin încheierea de admitere a primei cereri introductive.

(5) Prin încheierea consemnată la alin.(2), instanța de insolvență dispune punerea sub observație a debitorului prin desemnarea unui administrator provizoriu și aplică măsuri de asigurare a creanțelor creditorilor.

(6) Dacă în cererea introductivă debitorul declară că se află în stare de insolvență și își exprimă intenția de a lichida sau de a-și restructura activitatea, instanța de judecată adoptă, în cel mult 20 de zile lucrătoare, cu citirea debitorului, o hotărâre de intentare a procesului de insolvență **fără drept de recurs**, obligând-l, în cazul exprimării intenției de a-și restructura activitatea, să prezinte un plan al procedurii de restructurare. În acest caz, prevederile art.23–29 nu se aplică.”

Articolul 37

Recursul împotriva hotărârii de intentare a procedurii de insolvență sau de respingere a cererii introductive

„(1) Hotărârea de intentare a procedurii de insolvență poate fi atacată cu recurs de către debitor, **cu excepția cazului prevăzut la art.21 alin.(6)**, sau de către orice creditor care are un interes legitim.

(2) Hotărârea de respingere a cererii introductive poate fi atacată cu recurs de către participanții la proces.

(3) Hotărârea cu privire la respingerea cererii introductive nu afectează consecințele acțiunilor legale întreprinse de administratorul provizoriu sau ale acțiunilor legale întreprinse față de acesta.

(4) Respingerea cererii introductive nu împiedică depunerea ulterioară a unei noi cereri introductive în cazul întrunirii condițiilor prevăzute la art.18.

Articolul 63

Desemnarea administratorului insolabilității

„(1) Administratorul insolabilității și administratorul provizoriu (denumiți în continuare administrator) sunt persoane fizice desemnate de către instanța de insolabilitate să exercite atribuțiile prevăzute de lege în perioada de observație, în procesul de insolabilitate și în procedura de restructurare a debitorului.

(2) Lichidatorul este o persoană fizică desemnată de către instanța de insolabilitate să conducă activitatea debitorului în cadrul procedurii falimentului și al procedurii simplificate a falimentului și să exercite atribuțiile stabilite de lege sau de instanța de judecată.

(3) Administratorul și lichidatorul își exercită activitatea conform prevederilor legii.

(4) La etapa intentării procedurii, instanța de insolabilitate desemnează candidatura administratorului provizoriu, administratorului insolabilității sau a lichidatorului, propusă de debitor sau de creditorul **care a inițiat procedura**. În cazul în care debitorul sau creditorul nu prezintă candidatura administratorului/lichidatorului până la intentarea procedurii, instanța este în drept să numească în mod aleatoriu orice persoană din lista administratorilor și a lichidatorilor. În situația în care numirea administratorului sau a lichidatorului s-a efectuat contrar procedurii stabilite, desemnarea este susceptibilă de anulare la cererea oricărui participant la proces. Sarcina probațiunii revine părții care s-a opus desemnării.

[...]”.

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. În opinia autorului excepției, textele „fără drept de recurs” din articolul 21 alin. (6) și „cu excepția cazului de la articolul 21 alin. (6)” din articolul 37 alin. (1) din Legea insolabilității limitează dreptul creditorilor de a ataca hotărârea instanței de intentare a procesului de insolabilitate. De asemenea, textul „care a inițiat procedura” din articolul 63 alin. (4) din Legea insolabilității nu stabilește criterii clare de selectare și de numire a administratorului insolabilității. Acest fapt ar conduce la desemnarea unui administrator loial debitorului. Astfel, autorul sesizării consideră că textele contestate sunt imprecise, neclare și conduc la aplicarea lor arbitrară.

11. Autorul sesizării pretinde că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 23 și 119 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolabilității, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de dl avocat Vitalie Ciofu, în interesele S.R.L. „Basconslux” în dosarul nr. 2i-332/21, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central, este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

15. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile menționate la § 1 *supra*. Curtea admite că normele contestate ar putea fi aplicate la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate. Curtea constată că textele criticate nu au făcut anterior obiect al controlului constituționalității.

16. Curtea reține că autorul sesizării a afirmat incidența articolelor 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*] și 119 [*folosirea căilor de atac*] din Constituție.

17. Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 23 din Constituție, Curtea reiterează că acesta nu are o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabil, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale (a se vedea DCC nr. 90 din 15 iunie 2021, § 23; DCC nr. 177 din 23 noiembrie 2021, § 37).

18. Cu privire la incidența articolului 119 din Constituție, Curtea reiterează că nicio prevedere din Legea Fundamentală nu reglementează dreptul la exercitarea căilor de atac în orice cauză. Articolul 119 din Constituție trebuie interpretat prin prisma articolului 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care le impune statelor ca, atunci când instituie căi de atac, să asigure proceduri care respectă garanțiile unui proces echitabil (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 26 din 10 noiembrie 2020, § 24).

19. Curtea observă că dispozițiile articolelor 21 alin. (6) și 37 alin. (1) din Legea insolvabilității, care cuprind textele contestate, stabilesc că, în cazul în care procesul de insolvabilitate este intentat la cererea introductivă a debitorului insolubil, hotărârea de intentare a procesului de insolvabilitate nu poate fi atacată cu recurs de către debitor. Așadar, având în vedere norma constituțională potrivit căreia părțile interesate pot exercita căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești în condițiile legii, Curtea constată că, în acest caz, textele contestate care nu prevăd dreptul debitorului de a ataca cu recurs o hotărâre judecătorească nu afectează articolul 119 din Constituție.

20. Pentru că nu s-a demonstrat incidența unui drept fundamental invocat de autorul sesizării, Curtea subliniază că nici articolul 23 din Constituție nu este incident (a se vedea DCC nr. 90 din 15 iunie 2021, § 23; DCC nr. 177 din 23 noiembrie 2021, § 37).

21. Prin urmare, date fiind cele enunțate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textelor:

- „fără drept de recurs” din articolul 21 alin. (6);
- „cu excepția cazului de la articolul 21 alin. (6)” din articolul 37 alin. (1) și
- „care a inițiat procedura” din articolul 63 alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, în redactarea de până la adoptarea Legii nr. 59 din 17 martie 2022, ridicată de dl avocat Vitalie Ciofu, în interesele S.R.L. „Basconslux”, în dosarul nr. 2i-332/21, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 13 septembrie 2021

DCC nr. 118

Dosarul nr. 36g/2022